

Sygn. akt XIV C 1234/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Jolanta Czajka-Bałon

Protokolant: p.o. stażysty Anita Brzychczy

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2020 r. w Pile

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Banku Spółdzielczego z siedzibą w D.**

przeciwko **J. B.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego J. B. na rzecz powoda (...) Banku Spółdzielczego w D. 100.000 (sto tysięcy) zł z tym, że zastrzega pozwanemu prawo powoływania się w toku egzekucji powyższego świadczenia na ograniczenia jego odpowiedzialności:

1) do przysługującego mu udziału w wysokości 1/2 części w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w K. przy ul. (...) i prawa własności znajdujących się na niej budynków, dla których prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w Trzciance księga wieczysta (...),

2) do kwoty hipoteki 100.000 zł,

II. w pozostałym zakresie postępowanie umarza,

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 10.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

sędzia Jolanta Czajka-Bałon

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 października 2018 r. powód (...) Bank Spółdzielczy z siedzibą w D. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, że pozwany J. B. winien mu zapłacić 103.721,19 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od kwoty 99.583,59 zł od dnia 1 września 2017 r. do dnia zapłaty i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 4.087,59 zł od dnia 6 października 2017 r. do dnia zapłaty, z ograniczeniem jego odpowiedzialności do znoszenia egzekucji z nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) zabezpieczonej hipoteką nr 6, a także o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podał, że 5 czerwca 2012 r. zawarł z M. B. umowę o kredyt w rachunku bieżącym, na podstawie której udzielił pozwanemu kredytu w kwocie 100.000 zł na okres od dnia 5 czerwca 2012 r. do dnia 4 czerwca 2017 r. Tego samego dnia została zawarta umowa, na mocy której A. B. (1) poręczył za zobowiązanie kredytobiorcy, a na poręczenie wyraziła zgodę jego małżonka B. B.. W związku z niewywiązaniem się z ww. umowy powód wypowiedział

ją i następnie wystawił wyciąg ze swoich ksiąg, w którym wskazał wymagalne zadłużenie z tytułu tej umowy na kwotę 103.721,19 zł. Umowa była zabezpieczona hipoteką umowną wpisaną pod pozycją 6 na prawie użytkownictwa wieczystego i budynków przysługujących M. B. i pozwanemu na nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...). Przeciwno M. B. i A. B. (2) został wydany przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu prawomocny nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygn. akt: X GNc 1262/17, na podstawie którego pozwani mają zapłacić solidarnie na rzecz strony powodowej kwotę wynikającą z ww. umowy kredytowej.

W postępowaniu nakazowym zarejestrowanym pod sygnaturą XIV Nc 83/18 stwierdzono brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i zarządzeniem z 19 listopada 2018 r. przekazano sprawę do rozpoznania w postępowaniu upominawczym. Następnie zarządzeniem z dnia 6 grudnia 2018 r. z uwagi na brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym sprawę przekazano do rozpoznania w postępowaniu zwykłym.

Pismem procesowym z dnia 16 kwietnia 2019 r. powód cofnął powództwo w części, w zakresie ponad kwotę 100.000 zł (tj. o kwotę 3.721,19 zł oraz żądane odsetki umowne i ustawowe za opóźnienie) ze zrzeczeniem się roszczenia i tym samym wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 100.000 zł oraz kosztów procesu wg norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 01 lipca 2019 r. Sąd zawiesił postępowanie, albowiem miejsce pobytu pozwanego okazało się nieznane.

Pismem z dnia 01 sierpnia 2019 r. powód zgłosił wniosek o podjęcie postępowania i ustanowienie dla pozwanego kuratora dla osoby nieznannej z miejsca pobytu. Postanowieniami z 4 listopada 2019 r. Sąd podjął postępowanie oraz ustanowił dla pozwanego kuratora w osobie jego brata A. B. (2).

W odpowiedzi na pozew z dnia 20 stycznia 2020 r. kurator wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu wg norm przepisanych, a z ostrożności procesowej nieobciążanie strony pozwanej kosztami procesu stosownie do art. 102 k.p.c. Kurator podniósł zarzut niewykazania zasadności roszczenia. Wskazał, że podstawa faktyczna powództwa nie uzasadnia odpowiedzialności pozwanego, a stron nie łączył żaden stosunek zobowiązaniowy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 5 czerwca 2012 r. powód (...) Bank Spółdzielczy z siedzibą w D. zawarł z przedsiębiorcą M. B. umowę o kredyt nr (...), na mocy której przyznał mu prawo zadłużenia w rachunku bieżącym nr (...) do kwoty 100.00,00 zł do dnia 04 czerwca 2017 r. na sfinansowanie bieżących potrzeb firmy. Zgodnie z ustaleniami kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej. Odsetki naliczane były w okresach miesięcznych wg kalendarza rzeczywistego i pobierane przez Bank z wpływów na rachunek bieżący kredytobiorcy w ostatnim dniu roboczym każdego miesiąca, począwszy od dnia 29 czerwca 2012 r., w przypadku braku dostępnych środków, odsetki miały być pobrane w pierwszej kolejności z najbliższej wpłaty na rachunek. Termin spłaty kredytu i odsetek uważany był za zachowany z dniem wpływu do Banku środków na spłatę. Strony uzgodniły, że w razie nie spłacania go w terminie powstałe zadłużenie będzie oprocentowane według zmiennej stopy procentowej odpowiadającej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. Nadto powód mógł wstrzymać kredytowanie i wypowiedzieć umowę kredytową w całości lub części przed umownym terminem spłaty w terminie 30 dni (a w przypadku zagrożenia upadłością kredytobiorcy 7 dni) w razie:

- a) braku obrotów na rachunku bieżącym przez kolejne dwa miesiące,
- b) gdy wpływy na rachunek bieżący w sposób istotny odbiegają od wpływów będących podstawą określenia kwoty kredytu,
- c) zagrożenia lub utraty przez Kredytobiorcę zdolności kredytowej, a także zagrożeniem terminowej spłaty kredytu lub odsetek,
- d) znacznego obniżenia się realnej wartości zabezpieczenia spłaty kredytu,

- e) podziału, likwidacji lub upadłości podmiotu gospodarczego,
- f) wszczęcia egzekucji wobec Kredytobiorcy przez innych wierzycieli,
- g) niewypełnienia zobowiązania wynikającego z § 11,
- h) niedotrzymania innych warunków umowy.

Dla zabezpieczenia spłaty kredytu strony ustanowiły min. hipotekę umowną do kwoty 100.000,00 zł na nieruchomości położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgę wieczystą (...) oraz poręczenie cywilne A. B. (2).

Dnia 5 czerwca 2012 r. powód zawarł z A. B. (2) umowę poręczenia, w ramach której ten ostatni poręczył za zobowiązania M. B. wynikające z umowy o kredyt w rachunku bieżącym nr (...).

Przewidziana umową o kredyt hipoteka do kwoty 100.000,00 zł na nieruchomości położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgę wieczystą (...), została wpisana na rzecz powoda 8 listopada 2012 r. pod numerem (...).

Kredytobiorca nie wywiązywał się z warunków spłaty, w związku z czym w kwietniu i maju 2017 r. powód wzywał go i poręczyciela do uregulowania zadłużenia.

Pismem z 1 czerwca 2017 r. powód wypowiedział kredytobiorcy M. B. oraz poręczycielowi umowę kredytu i wezwał ich do spłaty zadłużenia wynoszącego na 31 maja 2017 r. 102.900,44 zł. Pismami z 17 sierpnia 2017 r. i 14 września 2017 r. powód ponownie wzywał M. B. i poręczyciela do zapłaty zadłużenia.

W dniu 19 września 2017 r. powód wystawił wyciąg ze swoich ksiąg, stwierdzający że figuruje w nich wymagalne zadłużenie M. B. w łącznej wysokości 103.721,19 zł, w tym:

- 99.583,59 z tytułu kapitału,
- 4.087,60 z tytułu odsetek umownych wymagalnych naliczonych od 30 listopada 2016 r. do 31 sierpnia 2017 r.,
- 50 zł z tytułu wezwań do zapłaty.

Prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z 18 stycznia 2018 r. w sprawie X GNC 1262/17 Sąd Okręgowy we Wrocławiu zasądził od M. B. i A. B. (2) solidarnie na rzecz powoda należność z umowy o kredyt w rachunku bieżącym nr (...) w kwocie 103.721,19 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego NBP w skali roku, liczonymi od kwoty 99.583,59 zł od 1 września 2017 r. do dnia zapłaty oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 4.087,60 zł od 6 października 2017 r. do dnia zapłaty.

Dowód: częściowo twierdzenia powoda nie zaprzeczone przez pozwanego, a nadto dokumenty: umowa kredytu z aneksem nr (...) (k. 10-14); umowa poręczenia (k. 15); oświadczenie o poddaniu się egzekucji (k. 16); wezwania do zapłaty z dowodami doręczenia (k. 17-23); wypowiedzenie z dowodem doręczenia (k. 24-29); wyciąg z ksiąg, (k. 30-31); wezwania do zapłaty z dowodami nadania (k. 32-35); odpis z księgi wieczystej (k. 36-71); nakaz zapłaty, (k. 72)

J. B. przysługuje udział w wysokości 1/2 w prawach użytkowania wieczystego gruntu oraz własności budynków, ustanowionych na zabudowanej nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Trzciance prowadzi księgę wieczystą (...).

Dowód: odpis z księgi wieczystej (k. 36-71).

Pismem z dnia 17 września 2018 r. powód wezwał pozwanego J. B., jako dłużnika rzeczowego, do zapłaty kwoty 103.721,19 zł w nieprzekraczalnym terminie do dnia 24 września 2018r.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dowodem nadania (k. 73-75).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dokumentów i ich kserokopii złożonych do akt sprawy. Dokumenty te Sąd uznał za wiarygodne, gdyż nie były kwestionowane przez strony, a Sąd z urzędu nie znalazł podstaw do odmówienia im wiarygodności i mocy dowodowej. Części powyższych ustaleń Sąd dokonał bez dowodów. Okoliczności te jako niezaprzeczone Sąd na podstawie art. 229 i 230 k.p.c. uznał za udowodnione, nadto znajdują one potwierdzenie w złożonych do akt dokumentach.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie (...) Bank Spółdzielczy z siedzibą w D. dochodził należności wskazanej w pozwie od pozwanego, jako dłużnika rzeczowego, bowiem nieruchomości wobec której pozwany posiada prawo użytkowania wieczystego została obciążona hipoteką do kwoty 100.000,00 zł na rzecz powoda z tytułu zabezpieczenia umowy kredytu nr (...) z dnia 5 czerwca 2012 r.

Żądanie powoda znajduje oparcie w treści art. 65 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1992 r. o księgach wieczystych i hipotece – dalej u.k.w.h. (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 707), zgodnie z którym, w celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności można nieruchomość obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości. Z kolei stosownie do treści pkt 1 ust. 2 art. 65 u.k.w.h., przedmiotem hipoteki może być także użytkowanie wieczyste wraz z budynkami i urządzeniami na użytkowanym gruncie stanowiącymi własność użytkownika wieczystego. Do powstania hipoteki niezbędny jest wpis do księgi wieczystej, który to wpis ma charakter konstytutywny (art. 67 u.k.w.h.).

Podstawowym zatem uprawnieniem wierzyciela z tytułu ustanowienia hipoteki jest prawo dochodzenia zaspokojenia z obciążonej nieruchomości, bez względu na to czyją stała się własnością i bez względu na to czy pomiędzy wierzycielem hipotecznym a dłużnikiem rzeczowym (właścicielem obciążonej nieruchomości) istnieje stosunek obligacyjny. Dłużnik rzeczowy może, ale nie musi być dłużnikiem osobistym z tytułu zabezpieczonej wierzytelności. Sens hipoteki wyraża się właśnie w tym, że jeżeli dłużnik osobisty nie spełnia należnego świadczenia pieniężnego wierzyciel może wszcząć egzekucję przeciwko dłużnikowi rzeczowemu. Przedtem powinien jednak uzyskać przeciwko niemu tytuł wykonawczy (por. wyrok SN z dnia 25 sierpnia 2004r., IV CK 606/03, Lex Polonica nr 1633078). Dla realizacji odpowiedzialności dłużnika rzeczowego wystarczającą legitymacją wierzyciela jest przy tym wpis hipoteki, nawet bez potrzeby wykazania rzeczywistego istnienia zabezpieczonej wierzytelności (por. A. Szpunar „Akcesoryjność hipoteki”, Państwo i Prawo 1993/8, poz. 16). Z tego względu słuszny jest pogląd, iż dochodząc należności zabezpieczonej hipoteką wierzyciel może przywołać wyłącznie wpis hipoteki, dokumentowany stosownym odpisem z księgi wieczystej.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 i 2 u.k.w.h., hipoteka zabezpiecza wierzytelność pieniężną, w tym również wierzytelność przysługującą do oznaczonej sumy pieniężnej. Stosownie zaś do art. 69 u.k.w.h., hipoteka zabezpiecza mieszczące się w sumie hipoteki roszczenia o odsetki oraz o przyznane koszty postępowania, jak również inne roszczenia o świadczenia uboczne, jeżeli zostały wymienione w dokumencie stanowiącym podstawę wpisu hipoteki do księgi wieczystej.

W przedmiotowej sprawie poza sporem pozostaje, iż na zabudowanej nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), w której udział w prawie użytkowania wieczystego ma pozwany, ustanowiono hipotekę umowną w kwocie 100.000,00 zł jako zabezpieczenie wierzytelności powoda i nastąpił wpis w akta KW nr (...) przedmiotowej nieruchomości. Sąd w niniejszym postępowaniu jest zatem związany wpisem hipoteki na prawie należącym do pozwanego i nie ma podstaw do negowania jej istnienia oraz badania prawidłowości dokonania wpisu.

Zaoferowany przez stronę powodową materiał dowodowy doprowadził Sąd do przekonania, że powodowi przysługiwało wobec M. B. roszczenie o zaspokojenie wierzytelności z tytułu przedmiotowej umowy kredytu w dochodzonej pozwem wysokości. W szczególności przesądzało o tym orzeczenie zasądzające te należności w postaci

nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z 18 stycznia 2018 r. w sprawie X GNc 1262/17 Sądu Okręgowego we Wrocławiu (art. 365 k.p.c.). W tej sytuacji to pozwanego obciążał ewentualny dowód, że wierzytelności te zostały spłacone (art. 6 k.c.). Niemniej jednak również przedstawione przez powoda dokumenty w postaci umowy kredytu, odpisu zwykłego z księgi wieczystej, wypowiedzenia umowy kredytu, wezwań do zapłaty, oraz wyciągu z ksiąg bankowych wykazały zarówno istnienie, wysokość, jak i wymagalność wierzytelności dochodzonej niniejszym pozewem. Okoliczności te nie zostały zresztą zakwestionowane przez pozwanego.

Skoro zatem dłużnik osobisty zaprzestał spłaty zadłużenia z tytułu kredytu, a roszczenie stało się wymagalne, wierzyciel mógł wystąpić z roszczeniem zapłaty przeciwko dłużnikowi rzeczowemu. Reasumując Sąd uznał, że pozwany jest zobowiązany do zaspokojenia tych wierzytelności z tym zastrzeżeniem, że przysługuje mu prawo powoływania się w postępowaniu egzekucyjnym na ograniczenie jego odpowiedzialności do jego udziału w użytkowaniu wieczystym oraz do kwot hipotek. Przedmiotowe ograniczenie odpowiedzialności podlegało ujawnieniu w wyroku z urzędu (art. 319 k.p.c.), mając to na uwadze Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

Zgodnie z art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. W razie cofnięcia pozwu poza rozprawą przewodniczący odwołuje wyznaczoną rozprawę i o cofnięciu zawiadamia pozwanego, który może w terminie dwutygodniowym złożyć sądowi wniosek o przyznanie kosztów. Gdy skuteczność cofnięcia pozwu zależy od zgody pozwanego, niezłożenie przez niego oświadczenia w tym przedmiocie w powyższym terminie uważa się za wyrażenie zgody (§ 3).

Sąd co do zasady związany jest cofnięciem pozwu. Obowiązany jest jednak zawsze dokonać oceny, czy w świetle zgromadzonego materiału procesowego czynności wymienione w art. 203 § 4 nie są sprzeczne z prawem, zasadami współzycia społecznego lub czy zmierzają do obejścia prawa.

Z powyższych regulacji wynika, że do czasu rozpoczęcia rozprawy wystarczy, że powód złoży samo oświadczenie, że cofa pozew. Później powód nadal może cofnąć pozew, ale tylko, jeśli oświadczy, że zrzeka się roszczenia, albo jeżeli pozwany wyrazi zgodę na cofnięcie pozwu.

W niniejszej sprawie powód cofnął pozew w zakresie kwoty 3.721,19 zł oraz żądania odsetek umownych i ustawowych za opóźnienie, zrzekając się roszczenia w przedmiotowym zakresie. Wskazać należy, że ww. roszczenia i tak podlegałyby oddaleniu albowiem przewyższały sumę hipoteki ujawnionej w księdze wieczystej. Sąd uznał zatem, że czynność ta nie jest sprzeczna z prawem, zasadami współzycia społecznego i nie zmierza do obejścia prawa, należało zatem orzec jak w pkt II wyroku.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął w punkcie III wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c., obciążając nimi pozwanego jako przegrywającego proces. Zasądzone koszty obejmowały opłatę od pozwu minimalne wynagrodzenia pełnomocnika, opłatę skarbową od pełnomocnictwa. Sąd nie doszukał się żadnych podstaw do odstąpienia od obciążania go tymi kosztami w całości lub w części w oparciu o art. 102 k.p.c. Pozwany nie przedstawił bowiem żadnych szczególnych okoliczności, które by to uzasadniały.

sędzia Jolanta Czajka-Ba